

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-1035

1.12.2022

KLP Skadeforsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på alarmsystem som følge av lynnedslag eller elektrisk fenomen – aldersfradrag?

Det oppstod skade på sikredes alarmsystem etter et lynnedslag. Selskapet engasjerte en takstmann som foretok fjerntakst etter at skaden var blitt utbedret. Takstmannen konkluderte med at det hadde oppstått elektrisk fenomenskade som følge av et indirekte lynnedslag. Selskapet bekreftet dekning, men besluttet å foreta aldersfradrag iht. bestemmelser i vilkårene om "elektrisk fenomenskade på mekaniske eller elektriske maskiner/apparater/tekniske installasjoner". Sikrede anførte at det hadde oppstått et direkte lynnedslag, og at aldersfradragbestemmelsene i vilkårene dermed ikke kom til anvendelse. Sikrede anførte også at vilkårene var dårlig tilpasset elektronisk utstyr/systemer hvor det foretas jevnlig vedlikehold og oppgraderinger. Selskapet viste til at takstmannen hadde konkludert med at skaden skyldtes et elektrisk fenomen, og at vilkårsbestemmelsene om aldersfradrag dermed kom til anvendelse. Nemnda kom til at selskapet kunne gjøre fradrag for alder i erstatningsoppgjøret.

Saksfremstilling

Saken gjelder skade på sikredes alarmsystem som følge av lynnedslag/elektrisk fenomen og spørsmål om selskapet kan trekke aldersfradrag fra erstatningen.

Sikrede har tegnet en næringsdriftsforsikring som bl.a. dekker følgende skader:

5.1 Brann

b) Lynnedslag

Med lynnedslag menes at tingen enten direkte er truffet av lynet, eller at lynet synlig har slått ned mindre enn 200 m fra den skadde tingen og fulgt en leder til tingen.

(...)

5.6 Elektriske fenomenskader

Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

Forsikringen har bl.a. følgende bestemmelse om aldersfradrag:

7.5 Aldersfradrag

Ved elektrisk fenomenskade på mekaniske eller elektriske maskiner/apparater/tekniske installasjoner, gjøres et fradrag på 10% for hvert år etter at gjenstanden ble tatt i bruk som ny. Maksimalt fradrag 80 %.

Sikrede fikk skader på sitt alarmsystem etter et lynnedslag den 26.7.21. Skaden ble meldt til selskapet neste dag. Av skademeldingen fremgikk følgende:

Kvelden mandag 26. juli var det kraftig tordenvær og lynnedslag i byen. Både brann- og innbruddsanlegget på (bygningene) ble satt ut. Vi har hatt (elektrikerfirma) som har service og vedlikehold, til å kartlegge skadene og gjøre tiltak for å få anlegget eller deler av dette i drift med overføring til alarmsentral.

Sikrede engasjerte firma A til å utføre reparasjonene. Fakturaene for arbeidet ble sendt til selskapet den 18.12.21. Sikredes krav for skaden på alarmsystemet var på kr 217 432.

Etter dette engasjerte selskapet en takstmann som utførte fjerntakst. Av skaderapporten datert 6.2.22 fremgikk følgende:

Skadeårsak/hendelsesforløp:

El-fenomenskade. Indirekte lynnedslag.

Utladning av transiente spenninger på grunn av atmosfæriske utladninger har ført til skade på div. elektronisk utstyr.

Skade har oppstått både på 230V siden og på signalsiden av utstyret.

Selskapet bekreftet dekning, men besluttet å trekke aldersfradrag i erstatningen iht. taksten. Verdifastsettelsen etter aldersfradraget var ifølge taksten kr 35 031.

Sikrede klaget på erstatningsoppgjøret og fremla en uttalelse fra firma A, som hadde montert og vedlikeholdt alarmsystemet:

1. (...) Vi har utført årskontroller, kontinuerlig service, feilretting og utskiftning av komponenter og detektorer etter behov på anleggene siden de var nye. På skadetidspunktet, den 26. juli, var alle alarmanleggene i driftsmessig og funksjonelt fullgod stand.
2. Alarmanleggene i (bygningene) er sammenknyttet med jordgravde kabler. Det ble konstatert at senderen var slått ut. Senderen går på mobilnettet. Den har sannsynligvis blitt rammet av nedslag eller utladning som har fulgt jordkabelen til senderen og videre fra denne til alarmsentralene.
3. Det var ingen indikasjoner eller sikringsbrudd i (bygningene) som tydet på overspenning til sentralene fra strømmettet. Det var heller ingen brudd i glassikringene i tilkoblingene til alarmanleggene i de enkelte bygningene som kan gi annen forklaring på skaden.

Selskapet opprettholdt sin beslutning om aldersfradrag og viste til følgende kommentarer fra takstmannen:

Punkt 2: (...) Det må installeres SPD i sammenknytningen for at forsikringsselskapets sikkerhetsforskrift skal kunne tilfredsstilles for sammenkoplingen. (takstmann) har tatt dette opp med (firma A) på et tidligere tidspunkt (...) som var enig.

Punkt 3: Ingen indikasjoner å sikringsbrudd som tyder på overspenninger. Det var heller ikke brudd i glass-sikringer.

(...)

Transiente spenninger ev svært "raske". Liten strøm, men høy spenning. Det er sjeldent at sikringer "løser ut". Dette er strømsikringer. De reagerer på strømstyrke. Det samme gjelder "glass-sikringer".

(Firma A) hevder at sikringsbrudd skulle kunne indikere at overspenning har fi/unnet sted. Dette har ingen relevans.

(...)

(Takstmann) har forholdt seg til aldersavkortning iht. forsikringsselskapets forsikringsvilkår.

Sikrede fremla følgende uttalelse fra Meteorologisk institutt:

For å være ærlig synes jeg forsikringsselskapets praksis med at lynnedslaget må ha vært mindre enn 200 m fra skaden er betenkelig. Vår minste usikkerhetsradius er på 400 m. Jeg legger ved et plott av registrerte utladninger rundt kartutsnittet som er sendt. Alle registreringer i nærheten er fra sky til bakke. Og alle har en usikkerhetsradius på 400 m. Det betyr at det er 50% sannsynlighet for at utladningen har blitt utløst innenfor 400m fra posisjonen. Hvis du vil ha en sannsynlighet på 90% må du øke til 800m. Og dette er altså skyposisjonen. Vi vet ikke om lynet har gått rett ned eller på skrå.

De registreringene av lyn vi her ser, kan godt ha vært direkte treff på den aktuelle bygningen.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 12.8.22.

Sikrede bestrider at selskapet kan gjøre fradrag for alder i erstatningen. Det er stor sannsynlighet for at skadeårsaken er direkte lynnedslag og ikke et elektrisk fenomen, jf. uttalelsen fra Meteorologisk institutt. Iht. vilkårene skal det ikke beregnes aldersfradrag når skadeårsaken er direkte lynnedslag.

Takstmannen ble koblet inn på saken et halvt år etter at skaden inntraff. Vurderingen av skadeårsaken ble foretatt etter at skaden var ferdig utbedret og uten at takstmannen hadde befart skadestedet. Sikrede fikk ingen spørsmål om skadeårsaken og ble heller ikke bedt om å dokumentere lynnedslaget nærmere. Det er derfor urimelig at selskapet skal kunne legge takstmannens konklusjon om indirekte lynnedslag/elektrisk fenomenskade til grunn.

Alarmsystemet er velfungerende og vedlikeholdes stadig med servicer, kontroller og fornyelser. Kostbare alarmanlegg som dette blir ikke skiftet ut og fornyet etter noen få år som annet elektronisk utstyr, og det slites ikke som maskiner o.l. Sikrede har gjennom 20 år brukt nær kr 1 000 000 på fornyelser, service og vedlikehold på sine alarmanlegg for å holde dem i topp stand.

Selskapet anfører at aldersfradraget er i samsvar med vilkårene. Ifølge takstmannen har det oppstått et indirekte lynnedslag. Vilårene har følgende definisjon av lynnedslag:

Med lynnedslag menes at tingen enten direkte er truffet av lynet, eller at lynet synlig har slått ned mindre enn 200 m fra den skadde tingen og fulgt en leder til tingen.

Ingen av lynnedslagene i sikredes tilfelle var innenfor 200 m. Skaden er derfor behandlet som en elektrisk fenomenskade. Det er trukket aldersfradrag iht. vilkårspkt. 8.2. Vilåret bestemmer at det ved elektrisk fenomenskade på tekniske installasjoner skal gjøres et fradrag på 10 % for hvert år etter at gjenstanden ble tatt i bruk som ny.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan gjøre fradrag for alder.

Sikredes forsikring har følgende klausul om aldersfradrag:

7.5 Aldersfradrag

Ved elektrisk fenomenskade på mekaniske eller elektriske maskiner/apparater/tekniske installasjoner, gjøres et fradrag på 10 % for hvert år etter at gjenstanden ble tatt i bruk som ny. Maksimalt fradrag 80 %.

Det er uklart for nemnda om pkt. 7.5 gjelder både for vilkårene 5.1 bokstav b om «direkte lynnedslag» og 5.6 om elektrisk fenomen, men nemnda mener uansett det ikke er sannsynliggjort at det her dreier seg om direkte lynnedslag. Selskapets takstmann sier følgende:

Skadeårsak/hendelsesforløp:

El-fenomenskade. Indirekte lynnedslag.

Utladning av transiente spenninger på grunn av atmosfæriske utladninger har ført til skade på div. elektronisk utstyr.

Skade har oppstått både på 230V siden og på signalsiden av utstyret.

Nemnda forstår dette slik at skaden er en elektrisk fenomenskade som følge av lynnedslag. I så fall er det korrekt å trekke aldersfradraget.

Sikrede har fremlagt uttalelse fra firma A, som hadde montert og vedlikeholdt alarmsystemet:

1. ...

2. Alarmanleggene i (bygningene) er sammenknyttet med jordgravde kabler. Det ble konstatert at senderen var slått ut. Senderen går på mobilnettet. Den har sannsynligvis blitt rammet av nedslag eller utladning som har fulgt jordkabelen til senderen og videre fra denne til alarmsentralene.
3. Det var ingen indikasjoner eller sikringsbrudd i (bygningene) som tydet på overspenning til sentralene fra strømmettet. Det var heller ingen brudd i glassikringene i tilkoblingene til alarmanleggene i de enkelte bygningene som kan gi annen forklaring på skaden.

Nemnda forstår uttalelsen slik at senderen sannsynligvis er rammet av et lynnedslag, men det fremgår ikke om lynnedslaget rammet senderen direkte eller gjennom et elektrisk fenomen.

Sikrede viser også til følgende uttalelse fra Meteorologisk institutt:

For å være ærlig synes jeg forsikringsselskapets praksis med at lynnedslaget må ha vært mindre enn 200 m fra skaden er betenkelig. Vår minste usikkerhetsradius er på 400 m. Jeg legger ved et plott av registrerte utladninger rundt kartutsnittet som er sendt. Alle registreringer i nærheten er fra sky til bakke. Og alle har en usikkerhetsradius på 400 m. Det betyr at det er 50% sannsynlighet for at utladningen har blitt utløst innenfor 400m fra posisjonen. Hvis du vil ha en sannsynlighet på 90% må du øke til 800m. Og dette er altså skyposisjonen. Vi vet ikke om lynet har gått rett ned eller på skrå.

De registreringene av lyn vi her ser, kan godt ha vært direkte treff på den aktuelle bygningen.

Uttalelsen sier at det er "50% sannsynlighet for at utladningen har blitt utløst innenfor 400m fra posisjonen", og at "De registreringene av lyn vi her ser, kan godt ha vært direkte treff på den aktuelle bygningen". Men kravet er mer enn 50 % sannsynlighet for lynnedslag 200 m fra posisjonen, og "kan godt ha vært direkte treff" gir ikke grunnlag for å si at det er sannsynlig at det foreligger et direkte lynnedslag.

Slik saken er opplyst for nemnda kan nemnda ikke se at det er bevist at systemet ble direkte truffet av lynet, eller at lynet synlig slo ned mindre enn 200 m fra systemet og fulgte en leder til systemet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).